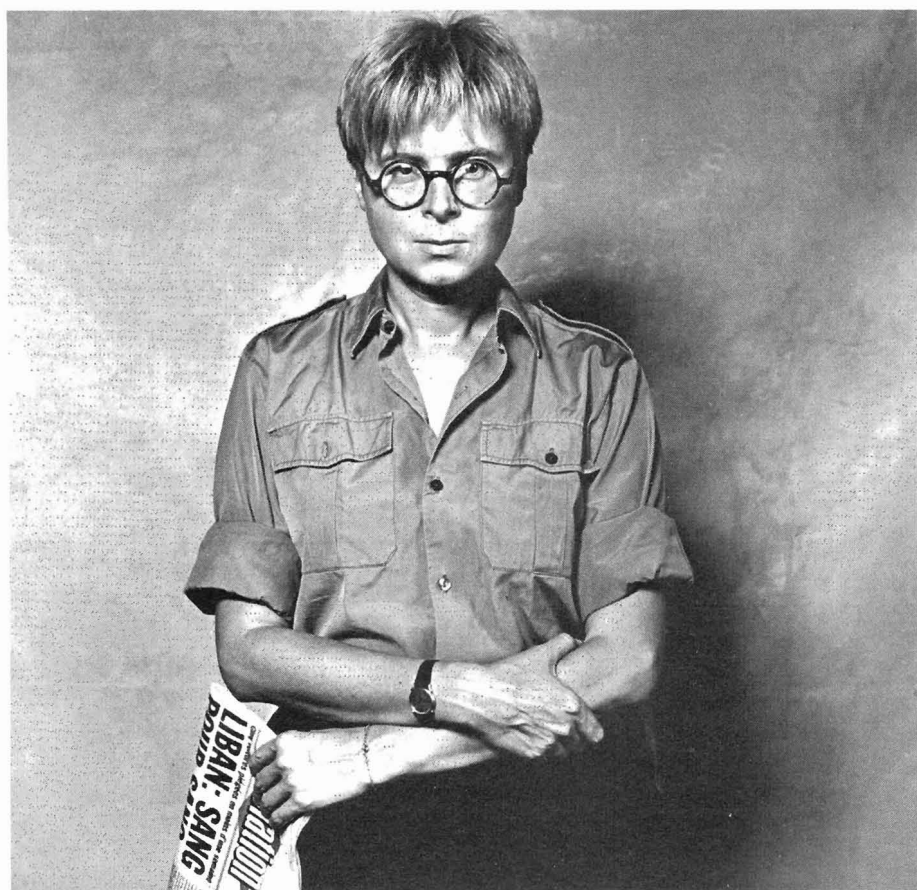

Redactioneel

Hoe ziet een 'cinefiel' eruit? Zoals wij ja, maar hoe nog meer? De jonge Belgische fotograaf Jérôme de Perlinghi heeft op deze vraag een antwoord proberen te geven met een reeks portretten, waarvan we in dit nummer van *Versus* een selectie afdrukken. De Perlinghi heeft tientallen bezoekers van het Brusselse Filmmuseum, telkens na het bijwonen van een film, ter plaatse gefotografeerd. Portretten van oude getrouwen die al meer dan twintig jaar, avond aan avond, het Brusselse film-Mekka bezoeken. Andere oude getrouwen zoals wij, zullen hen herkennen: dat is de heer die met zijn oude moeder kwam en haar telkens uitvoerig moest uitleggen waar de film ook weer over ging... Maar waar is zijn moeder gebleven? Dat is de vrouw die, toen ze iets jonger was, aan Marilyn Monroe deed denken... Portretten ook van jongere fanaten, de nieuwe garde, die de kleine zaal aan de Ravenstein net ontdekken en de plaats koesteren als een grot van Ali Baba, en met hun maandabonnement het 'Sesam, open u' in handen hebben voor de ontdekkingsreis door het verleden, heden en toekomst van de filmgeschiedenis.

Wat opvalt in deze portretten is de eigenzinnigheid van de modellen: het is werkelijk een rare collectie mensen! Zo verschillend. Is er toch iets wat hen allen karakteriseert: een soort trots in hun blik? Een zachte zelfverzekerdheid? Het zijn mensen die er – uitbundig of ingehouden, al naargelang hun aard – gelukkig uitzien. Want, ze hebben net een mooie film gezien. Op hun netvlies zweeft nog de waas van een paar filmdroombeelden. Hun glimlach verraadt dat ze zich nog tussen twee werelden bevinden... Ze zijn de bioscoop buitengetreden, maar bevinden zich nog niet op straat; de situatie van 'en sortant du cinéma', die Roland Barthes zo mooi geëvoceerd heeft. Ze zijn nog 'in between'.

De foto's van Jérôme de Perlinghi verschijnen in het najaar bij uitgeverij Contre-jour te Parijs, met een voorwoord van de ex-fotografe Agnès Varda.

Wat door de semiotici in de omgang dé *Dictionnaire* genoemd wordt (te lezen als: *Dictionnaire raisonné de la théorie du langage*, van A.J. Greimas en

J. Courtés) is nu ook vertaald in het Nederlands. Dit dank zij de jarenlange inspanning van de werkgroep 'Semanet' van de Theologische Faculteit Tilburg, Nederland, dat een beetje achteraan hinkte op het vlak van de semiotiek, heeft nu een mooie voorsprong genomen. We hebben de vertalers gevraagd om hun werk voor de lezers van *Versus* toe te lichten en van commentaar te voorzien. Aansluitend bij dit semiotisch evenement publiceren we de derde en laatste aflevering van het opstel van Jean-Claude Coquet, 'De Parijse School', dat de achtergrond van de Greimasiaanse semiotiek in kaart brengt.

Een onuitputtelijk onderwerp voor narratologen is het zogenaamde 'point of view'. Jacques Aumont wijdde er enkele grondige beschouwingen aan; tevens openen we hiermee een reeks over het 'POV', die in de komende nummers van *Versus* een voortzetting zal krijgen.

De problematiek van het conserveren en restaureren van oudere films – gedurende zoveel decennia een vrij hermetisch domein, gereserveerd voor deskundigen – is nu stilaan in de openbaarheid aan het treden. Met name het filmtijdschrift *Skrien* heeft op dit terrein de laatste jaren nogal wat baanbrekend werk verricht. In dit nummer van *Versus* volgt nu een vrij uitvoerige situering en bespreking van de diverse problemen op dit gebied.

In *Palimpsest* publiceren we een korte, maar buiten het Engels taalgebied vrijwel onbekende tekst van Roland Barthes. Het is een van de weinige teksten die Barthes gewijd heeft aan een niet-Frans cultureel verschijnsel en het demonstreert op briljante wijze dat Barthes ook feeling heeft voor 'Britishness'. Het kan gezien worden als een mooie aanvulling op het 'Kitch en Camp'-opstel dat we in de vorige *Versus* hebben gepubliceerd.

Verder in *Palimpsest* een korte analyse van affiches – een fragment uit een te verschijnen boek van André Helbo. Het affiche, en de reclame in het algemeen, is een studieobject dat al vaker semiotici bekoord heeft (zie bijvoorbeeld P. Bouissac over circusaffiches, Roland Barthes over de Panzani-macaroni, etcetera). Hoe verleidelijk en hoe inspirerend het onderwerp de semiotici ook toelicht, tot op heden is men echter niet veel verder gekomen dan pogingen. Het stuk van Helbo kan als een verdere aanzet beschouwd worden.

De hele kwestie rond film en educatie, AV-media en onderwijs is niet nieuw. De fundamentele argumenten die de discussie verder zouden moeten helpen en concreet verankeren in een socio-culturele werkelijkheid, ontbreken maar al te vaak. Het stuk van Roger Odin – die in opdracht van de vorige Franse regering een onderzoek op dit vlak verrichtte, en het instituut voor AV-kunde aan de Sorbonne leidt – betekent

echter een stap vooruit doordat hij scherp aangeeft dat film geen discipline is, maar een object – een belangrijk onderscheid – en dat film slechts kennisobject kan worden door er een externe discipline bij te betrekken. De Nederlandstalige lezer zal er rekening mee moeten houden, dat de argumentatie van Odin vertrekt vanuit de specifiek Franse socio-culturele context, die helemaal anders is dan de Nederlandse: je zou kunnen spreken van een overdaad aan cinefilie in Frankrijk, tegenover een schromelijk gebrek op dit vlak in Nederland. Belangrijk is dat de tekst van Odin – die op het eerste gezicht op een beleidsnota lijkt en ook de stijl van een ambtelijk stuk hanteert – een pleidooi houdt voor het verankeren van een studie in de werkelijkheid, en daarenboven schetst hoe de verhoudingen tussen kennisobject en diverse disciplines er zouden dienen uit te zien. Belangrijk bovendien leek ons de plaats die Odin, naast de filmstudie, inruimt voor televisie en video. Ook dit aspect is een brandende kwestie aan het worden in Nederland, waar nu ook van overheidswege het belang van onder meer de ‘interactieve media’ benadrukt wordt.

Het opstel is afkomstig uit het filmtheoretisch tijdschrift *Hors Cadre*, dat een themanummer gewijd heeft aan de problematiek ‘Film en Opvoeding’. Voor de belangstellenden bevelen we dit nummer ten zeerste aan (*Hors Cadre*, nr. 5, L'Ecole-Cinéma, c/o M. Lagny, 152 Boulevard Magenta, 75010 Parijs. Prijs van het nummer: FF 80).

Uit dit overzicht blijkt dat de waaier van aandachtsvelden in *Versus* steeds ruimer wordt en tegemoet komt aan de interessesfeer van meer lezersgroepen. De nieuwe jaargang die we met dit nummer starten is de vijfde. Toen we in 1982 met *Versus* begonnen, meenden we maar een paar nummers te zullen publiceren. We zouden al blij zijn als *Versus* een paar jaar zou bestaan!

Wellicht mag hierbij vermeld worden, dat Huub Bals aan de wieg van de *Versus*-geboorte gefungeerd heeft als ‘cinefiele peter’. Graag betuigen wij hem op deze vijfde ‘verjaardag’ onze dank.